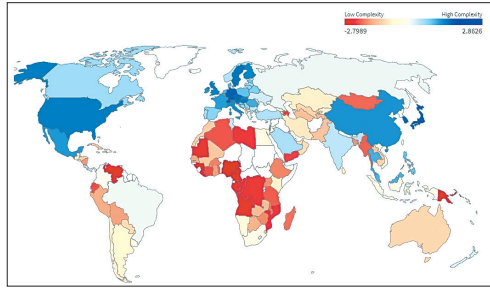
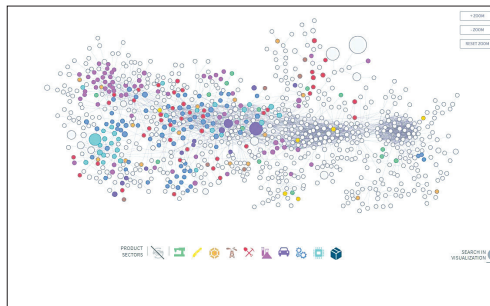

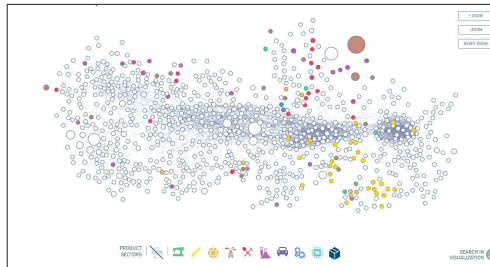
بررسی‌ها نشان می‌دهد تنوع محصولات صادراتی و پیچیدگی اقتصاد ایران در دو دهه اخیر رو به بهبود بوده است. همین مسأله به افزایش غیرنفتی کشور منجر شده و باعث شده تا صادرات غیرنفتی بدون احتساب میعانات گازی، از ۱۰ میلیارد دلار در سال ۱۳۸۴ به ۲۱ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۸ برسد

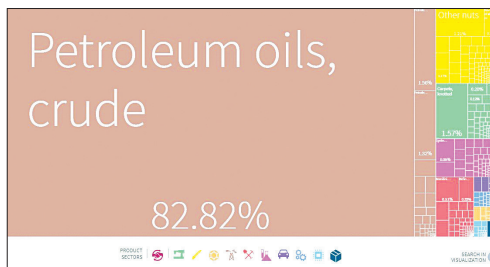
شکل ۱- شاخص پیچیدگی اقتصادی کشورها در سال ۲۰۱۹ (رنگ آبی پررنگ نشان‌دهنده بیشترین پیچیدگی اقتصادی و رنگ قرمز نشان‌دهنده کمترین میزان پیچیدگی)

شکل ۲- تنوع محصولاتی که ژاپنی‌ها در آنها مزیت رقابتی دارند که عموم این محصولات را کالاهای دارای فناوری بالا و پیچیده تشکیل می‌دهند.

شکل ۳- نقاط رنگی نشان‌دهنده محصولاتی است که ایران در آنها مزیت رقابتی را به دست آورده است. سهم کالاهای دارای فناوری بالا و پیچیده از این نقاط نیز پایین است.

شکل ۴- سهم محصولات مختلف از سبد صادراتی ایران در سال ۲۰۰۱

کشورها را بر پایه پیچیدگی و تنوع، رتبه‌بندی و مشخص کرد که هر کشور در تولید چه گستره‌ای از محصولات دارای رقابت پذیری در سطح جهانی است. (شکل ۱)

بر اساس محاسبات این شاخص در سال ۲۰۱۹، ژاپن بالاترین پیچیدگی اقتصادی را داشته و نشان داده که چندان نیز به تئوری مزیت نسبی برای تمرکز بیشتر بر صید و ماهیگیری و رها کردن سایر صنایع و فناوری‌ها اعتقاد نداشته است. پس از آن کشورهای سوئیس و آلمان در رتبه‌های دوم و سوم قرار دارند که حاکی از تنوع محصولات تولیدی این کشور با سطح فناوری بالاست. کره جنوبی، سنگاپور، چک و اتریش رتبه‌های بعدی را به خود اختصاص داده‌اند. از میان ۱۳۳ کشور مورد بررسی، کشورمان ایران در رتبه ۸۰ ایستاده است. (شکل ۲)-(شکل ۳)

بررسی‌ها نشان می‌دهد تنوع محصولات صادراتی و پیچیدگی اقتصاد ایران در دو دهه اخیر رو به بهبود بوده است. همین مسأله به افزایش میزان صادرات غیرنفتی کشور منجر شده و باعث شده تا صادرات غیرنفتی بدون احتساب میعانات گازی، از ۱۰ میلیارد دلار در سال ۱۳۸۴ به ۲۱ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۸ برسد. البته در این مسیر فراز و نشیب‌های زیادی وجود داشته است و هنوز نیز صادرات مبتنی بر خام‌فروشی سهم قابل توجهی از سبد صادراتی کشور را تشکیل می‌دهد. (شکل ۴)-(شکل ۵)

البته گاهی معنی دیگری از مزیت نسبی مورد استفاده ما قرار می‌گیرد که نفی‌کننده توسعه فناوری و کسب خودکفایی نیست. در این معنا پیشنهاد می‌شود که در نقشه راه توسعه فناوری در کشور، صنایعی در اولویت قرار گیرند که از مزیت نسبی برخوردار هستند. در واقع